

Mercats i cants | Els *mercadillos*, com es coneixen popularment les parades de brocanters, de comerciants d'objectes de segona mà o d'articles per a col·leccionistes, proliferen arreu. A part dels ja clàssics de dissabte i diumenge a Girona, destaquen els de Vilablareix i Celrà. Aquest darrer es fa notar, des de fa ja quinze anys, pel seu volum: cent cinquanta-dos paradistes és el topall establert per l'Ajuntament celranenc, que amb aquesta normativa en deixa a fora una seixantena que malden per entrar-hi quan hi ha una baixa. Si un dissabte passeu per Celrà, hi haureu de donar un cop d'ull, perquè les parades s'estenen a tocar de la carretera.

Una altra activitat de gestació popular és el festival Càntut, de Cassà de la Selva, que el novembre passat va arribar a la sisena edició. Caldrà dedicar-hi atenció, perquè inclou fórmules tan originals i atractives com els dinars de cantadors, en què la música de tradició oral és la reina. Però la cosa no s'acaba aquí: els concerts, les exposicions, les conferències i les oportunitats per mostrar els talents vocals als «espontanis» també en formen part. Qui s'hi anima?

EL PLA DE L'ESTANY

Text i foto > XAVI XARGAY I OLIVA

D'animals pladestanyencs | M'hauria agradat titular la crònica, seguint Gerald Durrell, *De triops, animals i altres pladestanyencs*, però és que no parlarem de *triops*, sinó d'un altre animaló trobat a la comarca. Membres de l'Associació Catalana de Malacologia (és la branca de la zoologia que estudia els mol·luscos) han descobert a Esponellà una espècie nova de cargol aquàtic, i ja n'han trobat una vintena en els seus vint anys d'existència. O potser caldria parlar no d'espècie, sinó d'un nou gènere o categoria que agrupa espècies similars. Més aviat és un cargolí molt petit, d'un mil·límetre o mil·límetre i mig d'amplada, que viu a les aigües subterrànies. És endèmic de la zona, perquè no se n'han trobat enlloc més. El primer, el van localitzar a la font de Beu-i-Tapa de Vilert, i l'han

batejat amb el nom de *Vilertia*. Només habita en fonts i surgències d'aigua molt neta, la qual cosa demostra la qualitat de les aigües del subsol. Els *triops* són petits i molt antics; els *vilertia* són petitíssims i endèmics de la comarca. Ah! I el pladestanyenc: resulta que la mandíbula no era d'una neandertal, sinó que és l'exemple més antic de *sapiens* d'Europa, o d'una barreja de *sapiens* i neandertal. Si la hipòtesi és certa, sembla que la mandíbula és una baula important en l'evolució. És evident que, venint els banyolins i comarcans de temps tan reculats, tenim els animalons que ens mereixem.

Les germanetes de l'Asil | Sempre he pensat que si Banyoles hagués tingut literats com Déu mana de manera regular (i no esporàdica, com ens ha premiat la providència) ara tindriem una altra novel·la sobre la ciutat dels sants. Perquè a Banyoles, fundada per l'orde de sant Benet, ha tingut, des de sempre, una presència clerical notabilíssima, fins al punt que dos banyolins, Francesc Butinyà i Magdalena Aulina, han creat sengles congregacions religioses. Però els signes del temps (per homenatjar un programa televisiu de tema religiós) han canviat i la falta de vocacions ha abocat les Germanetes dels Ancians Desemparats que gestionaven l'Asil a tancar algunes llars i agrupar les monges. Així, les sis religioses que treballaven a Banyoles marxen a reforçar altres centres. Han ofert servei a la ciutat durant cent trenta anys. L'Asil de les Germanetes dels Ancians

>> L'Asil de les Germanetes dels Ancians Desemparats de Banyoles.

Desemparats es va inaugurar oficialment a Banyoles el gener de 1892, amb una missa predicada pel pare Francesc X. Butinyà. Des de llavors, el servei de la congregació a la ciutat ha estat ininterromput; durant aquests anys han passat per l'Asil més de cent vuitanta religioses i s'hi han atès gairebé 3.900 persones grans. Se'ls va dedicar una missa de comiat a l'església de Santa Maria i una representació municipal els va lliurar una placa d'agraïment a la seva tasca. L'Asil continuarà obert en mans d'una empresa que gestiona altres centres de la congregació. El que deia abans: són els signes del temps; és a dir, de la sentida caritat religiosa a la professional gestió empresarial.

EL RIPOLLÈS

Text > EUSEBI PUIGDEMUNT

Fires diverses | La crònica d'aquesta edició comença per les diferents fires que els darrers dies tardorals es pogueren visitar en diverses poblacions de la comarca; la que en marcà l'inici fou la fira ramadera de Ribes de Freser, amb més de dos-cents caps de bestiar i una seixantena llarga de corrals. A Ripoll, el dia de Santa Teresa, se celebrà la Fira Catalana de l'Ovella, un esdeveniment que té cent setanta-cinc anys d'història; a part de l'exhibició de diferents espècies de bestiar oví, també hi hagué els concursos que premiaren el millor marrà, el millor lot d'ovelles i de xaies, i el millor cap de bestiar. A Espinavell, per la diada de Sant Eduard, va tenir lloc la famosa Tria de Mulats, una fira molt important pel que representa no només per a Espinavell i Molló, sinó també per a tota la vall de Camprodon.

Altres fires que volem ressenyar són la de la Carbassa a la vila de les Abadesses, que ja va per l'onzena edició, i la de la Trumfa de Vilallonga de Ter, amb divuit edicions a l'esquena. Recordem que la Fira de la Trumfa de Molló, amb setze edicions comptant la d'enguany, va tenir lloc el primer cap de setmana de setembre.

D'altra banda, volem destacar dos aniversaris d'importància significativa local i comarcal ensems: el centenari de l'obertura de la primera oficina de La Caixa a la comarca del Ripollès,